

Protokół z trzydziestego piątego posiedzenia Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które odbyło się w dniu 15 lipca 2025 r w MRPiPS w formule stacjonarnej

Trzydzieste piąte posiedzenie Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, które odbyło się **15 lipca 2025 r.**, poświęcone było kwestiom dotyczącym wdrażania postanowień Konwencji w obszarze zapewnienia dostępności, w tym uniwersalnego projektowania, w ramach *ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (Polski Akt o Dostępności)*, będącej odpowiedzią na *European Accessibility Act* oraz w ramach Krajowej Polityki Miejskiej. Tematy zaprezentowali przedstawiciele Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Po wystąpieniach miała miejsce dyskusja. Posiedzenie odbyło się pod przewodnictwem Pana Ministra Łukasza Krasonia.

W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele administracji publicznej (ministerstw oraz przedstawiciele Ministrów do Spraw Polityki Senioralnej i Społeczeństwa Obywatelskiego) wspierających Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w pełnieniu funkcji mechanizmu koordynacji, o którym mowa w art. 33 ust. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Poza przedstawicielami resortów w posiedzeniu uczestniczyła przedstawicielka Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,

Zgodnie z agendą posiedzenie miało następujący przebieg:

1. Otwarcie spotkania i powitanie uczestników

Na początku posiedzenia członkowie Prezydium powitali uczestników i przedstawili porządek spotkania. Uczestnikom została przekazana informacja o rejestrowaniu zapisu dźwiękowego w celu sporządzenia protokołu oraz o dostępnych na stronie internetowej MRPiPS zasadach przetwarzania danych osobowych.

Pan Łukasz Krasoń, Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych poinformował członków Zespołu o przedstawionej przez Polskę Deklaracji państw członkowskich UE w sprawie podnoszenia świadomości dotyczącej osób z niepełnosprawnościami. Sporządzony przez polskich ekspertów dokument koncentruje się na budowie dostępnej i inkluzywnej Europy, ze szczególnym uwzględnieniem praw i potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Włączenie tych zagadnień do unijnej agendy jest wyrazem szczególnej determinacji naszego kraju w tym zakresie. Polską deklarację poparło 25 krajów członkowskich.

Deklaracja zawiera szereg ambitnych zobowiązań¹ odnoszących się do realizacji praw osób z niepełnosprawnościami w oparciu o Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych będzie aktywnie uczestniczyć w pracach nad wdrażaniem postanowień deklaracji na poziomie krajowym i unijnym.

Pan Dyrektor **Piotr Cieszewski**, II Zastępca Przewodniczącego, przekazał informację o wizycie Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w Nowym Jorku, która obejmowała również śniadanie robocze i organizację w dniu 11 czerwca br. przez Polskę, jako kraj sprawujący prezydencję w Radzie UE, flagowego side-eventu unijnego, który się odbył w gmachu ONZ w Nowym Jorku. Wydarzenie było poświęcone budowaniu świadomości i wzmacnianiu potencjału osób z niepełnosprawnościami, w tym we współpracy z mediami.

W ramach przygotowań do 35. posiedzenia Zespołu ds. wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, jego uczestnikom przesłano zestawienie uwag Komitetu ONZ do spraw Praw Osób Niepełnosprawnych z 2018 r. z przypisanymi obszarami działań. Jeden z resortów (MI) przekazał propozycję zmiany w zakresie podmiotów odpowiedzialnych za jeden z obszarów.

Pan Minister przekazał informację o przesunięciu terminu sprawozdania, które Polska miała złożyć we wrześniu 2026 roku, na wrzesień 2030 roku. Opóźnienie wynika z niemożności procedowania przez Komitet raportów krajowych, które zostały mu już złożone lub zostaną złożone w roku bieżącym oraz braku wystarczającego finansowania ze strony ONZ.

Następnie Dyrektor Cieszewski poinformował, że 9 lipca br. Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych zorganizowało spotkanie z przedstawicielami środowiska osób Głuchych z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Sprawiedliwości. Spotkanie zostało zorganizowane

¹ <https://polish-presidency.consilium.europa.eu/pl/wydarzenia/podnoszenie-swiadomosci-na-temat-potencjalu-osob-z-niepelnosprawnościami-w-roznych-obszarach-zycia-spoecznego-i-aktywnosci-zawodowej/>

Podkreślono w niej potrzebę:

- regularnego przeprowadzania kampanii społecznych w mediach głównego nurtu budujących pozytywny wizerunek osób z niepełnosprawnościami
- dążenia, aby niepełnosprawność w mediach była przedstawiana jako część codziennego życia osób z niepełnosprawnościami
- zwalczania stereotypów dotyczących osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie za pośrednictwem mediów
- zwiększenia szans na zatrudnienie, m.in. poprzez wdrażanie Pakietu Zatrudnienia Osób z Niepełnosprawnościami
- wspierania wdrażania Europejskiego Aktu o Dostępności – szczególnie w obszarze usług medialnych i cyfrowych.

Deklaracja wspiera również wdrażanie tzw. Pakietu Zatrudnienia opublikowanego przez Komisję Europejską, który obejmuje dobre praktyki i wytyczne dla pracodawców, publicznych służb zatrudnienia i decydentów – wszystko po to, aby poprawić dostęp do rynku pracy i wspierać rozwój zawodowy osób z niepełnosprawnościami. Deklaracja promuje również sporządzone przez Komisję Europejską tzw. Wytyczne dotyczące niezależnego życia i integracji osób z niepełnosprawnościami w społeczeństwie. Dokument KE zawiera zestaw wskazówek dotyczących podnoszenia świadomości praw osób z niepełnosprawnościami do niezależnego życia i integracji w społeczeństwie.

na prośbę środowiska i stanowiło poniekąd kontynuację tematyki podjętej na poprzednim, 34. posiedzeniu Zespołu².

2. Podsumowanie poprzedniego spotkania

Pani **Monika Rusin**, I Zastępca Przewodniczącego Zespołu, przedstawiła podsumowanie wiadomości nadesłanych przez resorty w odpowiedzi na prośbę Przewodniczącego skierowaną podczas 34 posiedzenia Zespołu o informacje na temat praktyk w zakresie tłumaczenia na PJM/stosowania napisów w materiałach multimedialnych. W podsumowaniu przygotowanym w Biurze Pełnomocnika Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych uwzględniono odpowiedzi: 11 resortów (łącznie z MRPiPS), dodatkowe 2 odpowiedzi nadeszły w przeddzień spotkania.

Wnioski ogólne:

- **Nie są prowadzone systematyczne statystyki w większości instytucji – dane są często rozproszone, orientacyjne lub niepełne.**
- **MC, MFiPR, MRiRW, MEN oraz MRPiPS wyróżniają się pod względem dostępności materiałów z PJM lub napisami.**
- **Większość konferencji prasowych nie jest tłumaczona na PJM, choć część instytucji deklaruje gotowość do zapewnienia takiej usługi.**
- **Tłumaczenie na PJM jest rzadziej stosowane niż napisy.** Wiele instytucji zapewnia PJM tylko na żądanie lub dla wybranych wydarzeń.
- **Większość resortów stosuje napisy, choć skala ich użycia jest różna.**

Nawiązując do tematyki posiedzenia Zespołu Pan Minister Łukasz Krasoń podkreślił, że administracja publiczna powinna sama spełniać wymogi dostępności, także w komunikacji, które są wymagane od przedsiębiorców. Zwrócił również uwagę na potrzebę zapewnienia odpowiedniej jakości napisów. Minister zapowiedział wysłanie pisma do resortów przypominającego o konieczności wdrażania dobrych praktyk.

Następnie Pan Minister Łukasz Krasoń przekazał dalsze prowadzenie posiedzenia Piotrowi Cieszewskiemu II Zastępcy Przewodniczącego.

3. Ze względu na fakt, że nowe powołania przedłożone do podpisu Pani Ministry, były jeszcze procedowane - ich wręczenie zostało przesunięte na następne posiedzenie Zespołu.

² Tematami dyskusji na spotkaniu z przedstawicielami środowiska osób Głuchych były: orzeczenie o niepełnosprawności na stałe w kontekście osób Głuchych; renta socjalna i świadczenie wspierające dla osób Głuchych; ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się; uwzględnienie perspektywy Głuchych jako mniejszości językowo-kulturowej w polityce społecznej; dostępność do tłumaczy polskiego języka migowego (PJM) w placówkach służby zdrowia; dostępność do zawodów pracowniczych dla osób Głuchych; zmiany w prawie dotyczące tłumaczy PJM – propozycje nowelizacji ustawy z dnia 25 listopada 2004 r. o zawodzie tłumacza przysięgłego poprzez uchylenie art. 1 ust. 2, wyłączającego z zakresu stosowania ustawy tłumaczy polskiego języka migowego oraz przyznanie im statusu tłumaczy przysięgłych; certyfikacja tłumaczy PJM.

4 i 5. Przedstawicielka **MFIPR**: Pani **Zuzanna Raszkowska**, Zastępca Dyrektora Departamentu Spraw Europejskich i Współpracy Międzynarodowej, przedstawiła informację na temat **Ustawy o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze, będącej odpowiedzią na European Accessibility Act**.

Celem ustawy jest zapewnienie, aby kluczowe produkty i usługi dostępne na rynku były zgodne z wymogami dostępności – zgodnie z Europejską Dyrektywą o dostępności. Przepisy ustawy zostały przyjęte 26 kwietnia 2024 r., a ich obowiązywanie rozpoczęło się 28 czerwca 2025 r. Ustawa stanowi kamień milowy w dążeniu do społeczeństwa inkluzywnego. Ma umożliwić osobom z niepełnosprawnościami swobodny, samodzielny i niezależny dostęp do przestrzeni publicznych, dóbr i usług – co przyczyni się do realnej poprawy jakości ich życia.

Zakres regulacji dotyczy powszechnie używanych produktów i usług wykorzystywanych przez obywateli w życiu codziennym, m.in. punktów usługowych, narzędzi cyfrowych i urządzeń wykorzystywanych publicznie, a przez to - podmiotów tworzących łańcuch dostaw, producentów, importerów, dystrybutorów, usługodawców, podmiotów dokonujących zamówień publicznych czy tych dokonujących zakupów w ramach Funduszy Europejskich. Ustawa ma swoje praktyczne przełożenie np. na informacje zawarte na opakowaniach na produktach, informacje o działaniu usług, czy też umowy, regulaminy i instrukcje działania.

Niedopełnienie obowiązków określonych w ustawie może skutkować konsekwencjami w postaci wezwania podmiotu gospodarczego do podjęcia działań naprawczych, nakazania mu wycofania produktu z obrotu, zakazania udostępniania produktu na rynku, a także zakazania oferowania lub świadczenia usługi. Uporczywe niezapewnienie dostępności może wiązać się z nałożeniem kary pieniężnej w wysokości proporcjonalnej do wagi naruszenia przepisów ustawy.

Stosowanie ustawy jest nadzorowane przez Prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), organy celne oraz organy nadzoru rynku, do których należą, w zależności od właściwości: Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej, wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego, Prezes Urzędu Transportu Kolejowego, Prezes Urzędu Lotnictwa Cywilnego, dyrektorzy urzędów morskich w Gdyni i Szczecinie, Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Bydgoszczy, Rzecznik Finansowy oraz minister właściwy do spraw informatyzacji (obecnie Minister Cyfryzacji).

Pani **Anna Kurda-Mikiewicz (PFRON)** poinformowała *ad vocem*, że już wpłynęła skarga na brak dostępności strony internetowej przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe.

Po prezentacji miała miejsce dyskusja.

Pan **Przemysław Herman (MFIPR)** zwrócił uwagę na potencjalny problem używania mechanizmów PAD w złej wierze w celu szkodenia konkurencji biznesowej. Zwrócił uwagę na potrzebę jak najszybszego podjęcia działań wdrażających, co pozwoli na ocenę mechanizmów ustawy i wprowadzenie ewentualnych korekt, tak, jak to miało miejsce w przypadku ustawy o dostępności z 2019 roku. Jest to pole do działania m.in. dla Rady Dostępności oraz Zespołu konwencyjnego.

Pani **Anna Kurda-Mikiewicz (PFRON)** podkreśliła, jak ważną rzeczą, z punktu widzenia organów nadzoru rynku, w trwającym rok procesie przygotowywania ustawy było uświadamianie podmiotom gospodarczym, że podlegają tej ustawie. Zgodnie z zapisami ustawy PFRON przygotował wytyczne dla podmiotów gospodarczych, gdzie wskazuje w jaki sposób zapewnić dostępność³. Zapytania wpływające nie tylko od samych podmiotów gospodarczych, ale też kancelarii prawnych mają bardzo kompleksowy charakter. PFRON uruchomił infolinię⁴ dedykowaną praktycznym aspektom wdrażania ustawy. Od momentu wejścia w życie ustawy przyjęto 4 zawiadomienia o braku dostępności, jednak nie można wykluczyć, że wpływają one również do innych resortów.

Pani **Zuzanna Raszkowska (MFiPR)** zwróciła się do resortów właściwych do spraw edukacji i oświaty o współpracę w zakresie postępowania z wnioskami interesariuszy o odroczenie terminów np. wdrożenia dostępności e-książek, aby uzgodnić stanowisko administracji publicznej.

Zagadnienia dostosowania do wymogów ustawy, zwłaszcza dużych podmiotów publicznych lub jednostek nadzorowanych prowadzących działalność podlegającą regulacjom wprowadzonym przez **Polski Akt o Dostępności**, wzbudziły duże zainteresowanie członków Zespołu. W odpowiedzi na zgłoszone zapotrzebowanie na materiały informacyjne przedstawicielki MFiPR zaproponowały przygotowanie **pakietu informacyjnego** do wykorzystania w komunikacji resortów z interesariuszami.

7 i 8. Przedstawiciel MFiPR: Pan Daniel Wąsik, Naczelnik Wydziału Polityki Miejskiej w Departamencie Strategii, przedstawił prezentację dotyczącą **Zapewnienia dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w ramach realizacji Krajowej Polityki Miejskiej** poprzez uniwersalne projektowanie.

Jednym z głównych filarów Krajowej Polityki Miejskiej 2030 (KPM) jest tworzenie inkluzyjnej przestrzeni miejskiej poprzez usuwanie istniejących barier, projektowanie uniwersalne i adaptację infrastruktury miejskiej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Jedną z zasad horyzontalnych w KPM jest zasada zapewnienia dostępności („Miasto dostępne”), obejmująca projektowanie uniwersalne oraz usuwanie istniejących barier. Wśród 11 zidentyfikowanych wyzwań w ramach tego celu KPR - 6 zawiera zadania związane z dostępnością:

- I. Dbłość o ład przestrzenny i estetyczny (Oczekiwany efekt to poprawa jakości przestrzeni publicznych i bardziej dostępne i przyjazne przestrzenie publiczne)
- II. Niwelowanie procesów chaotycznej suburbanizacji
- VI. Zapewnienie zrównoważonego i zintegrowanego systemu mobilności miejskiej w miejskich obszarach funkcjonalnych (Oczekiwany efekt to: Upowszechnianie zeroemisyjnego poruszania się po mieście, uspokajanie ruchu samochodowego oraz poszerzenie przestrzeni dla ruchu pieszego i rowerowego)

³ Wytyczne dla podmiotów gospodarczych w zakresie zapewniania spełniania wymagań dostępności produktów i usług, dostępne pod adresem: dostepnosc.pfron.org.pl

⁴ Przyjmowanie zawiadomień o niespełnianiu przez produkt albo usługę wymagań dostępności przez PFRON pod nr tel.: 22 581 84 10, numer wewnętrzny: 5. Można również zgłaszać brak dostępności drogą elektroniczną (dostepnosc@pfron.org.pl) lub osobiście w biurze PFRON.

- VII. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym
- VIII. Poprawa dostępności mieszkaniowej (Oczekiwany efekt to: Wzrost zasobu mieszkań wspomaganych)
- X. Zwiększenie wykorzystania potencjału społecznego (Oczekiwany efekt to: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu, łagodzenie napięć społecznych poprzez pełne uczestnictwo osób z grup defaworyzowanych w życiu zawodowym i społecznym)

Krajowa Polityka Miejska 2030 przewiduje kompleksowy plan implementacyjny obejmujący ramy regulacyjne, organizacyjne i instrumenty finansowania. W proces zaangażowane są: Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz 17 innych resortów, Instytut Rozwoju Miast i Regionów, samorządy, eksperci oraz społeczności lokalne. W Planie Implementacji KPM 2030 przewidziano 173 zadania, z czego 15 pozostaje jeszcze niezgodnionych.

Pan Piotr Cieszewski podziękował za zaprezentowane informacje i otworzył dyskusję.

Pani **Klara Wigier**, Naczelnik Wydziału w Departamencie Analiz Ekonomicznych MRPiPS, podała informację, że resort rodziny jest zaangażowany w realizację 58 zadań, z których 8 jest niezgodnionych. Przykładami niezgodnionych zadań są: *Zmiana przepisów parkowania na chodnikach – tylko dla uprawnionych* czy też: *Kompleksowy system ulg transportowych*. Rezultatem jest brak właścicieli niezgodnionych obszarów w administracji publicznej, pomimo uzgodnionego planu implementacji KPM. Pani Naczelnik poruszyła również kwestię chaotycznie pozostawianych hulajnóg, często na środku chodników co stanowi zagrożenie szczególnie dla osób z niepełnosprawnościami.

Pan **Piotr Cieszewski** zauważył, że mimo działań podejmowanych przez Biuro Pełnomocnika w zakresie ujednolicenia systemu ulg – np. ulgi i zasady parkowania pojazdów ON są różne w różnych miejscach kraju.

Pan **Przemysław Herman (MFiPR)** zwrócił uwagę na fakt, że regulacje związane z uprawnieniami na podstawie karty parkingowej ON są uregulowane centralnie, zatem analogicznie również kwestie parkowania uprzywilejowanego nie powinny być pozostawiane do uznania samorządów lokalnych. To samo dotyczy np. ulg dla opiekunów ON na wstęp do parków narodowych.

W czasie dyskusji przedstawiciele resortów szczególną uwagę poświęcili bezpieczeństwu poruszania się w przestrzeni miejskiej osób z niepełnosprawnościami i regulującym je przepisom dotyczącym na przykład parkowania samochodów na chodnikach i pozostawiania hulajnóg, ale też reklam będących przeszkodą w poruszaniu się pieszych. Przepisy niekiedy wymagają doprecyzowania, a przede wszystkim lepszego komunikowania i ich egzekwowania przez służby.

10. Sprawy różne, w tym ustalenie terminu i tematu następnego posiedzenia

Nawiązując do działań ramach polskiej prezydencji w Unii Europejskiej (UE), Pani **Elżbieta Neroj (MEN)** przekazała informację o przyjętych z inicjatywy Polski **konkluzji Rady w sprawie włączających, zorientowanych na uczenia praktyk we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem oraz edukacji szkolnej**

⁵. Jest to milowy krok, jeżeli chodzi o uwarunkowania skutecznego wdrażania założeń edukacji włączającej, o której mowa w artykule 24. Konwencji. Dwa Państwa Członkowskie (Węgry i Szwecja) zgłosiły komentarze.

Pan Piotr Cieszewski, II Zastępca Przewodniczącego Zespołu, przedstawił temat wiodący kolejnego, 36. posiedzenia Zespołu, którym będzie **działanie mediów publicznych w obszarze niepełnosprawności (działanie na rzecz poprawy dostępności oraz budowania świadomości społecznej o potencjale osób z niepełnosprawnościami)**. Szczegółowy zakres poruszanych zagadnień zostanie uzgodniony z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Posiedzenie odbędzie się po wakacjach, dokładna data będzie ustalona w terminie późniejszym. Następnie Pan Piotr Cieszewski podziękował wszystkim członkom za obecność i udział w dyskusji oraz zamknął posiedzenie.

Zatwierdził

Łukasz Krasoń

Przewodniczący Zespołu do spraw wykonywania postanowień Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych,
Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
/kwalifikowany podpis elektroniczny/

Załączniki:

1. Agenda spotkania
2. Prezentacja *Ustawa o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze, będąca odpowiedzią na European Accessibility Act*
3. Prezentacja *Zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w tym uniwersalnego projektowania w ramach realizacji Krajowej Polityki Miejskiej*

⁵ Konkluzje Rady w sprawie włączających, zorientowanych na uczenia praktyk we wczesnej edukacji i opiece nad dzieckiem oraz edukacji szkolnej (C/2025/2796) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202502796